

**Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 16908/2022
18.01.2024. године
Београд**

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирослав Дмитровић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Путеви Србије“ Београд, чији је пуномоћник Марија Кнежевић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1870/22 од 26.07.2022. године, у седници одржаној 18.01.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, **УКИДА** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1870/22 од 26.07.2022. године и предмет враћа другостепеном суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1870/22 од 26.07.2022. године, преиначена је пресуда Основног суда у Горњем Милановцу П 369/2020 од 07.04.2022. године у ставу првом, трећем и четвртном изреке тако што је одбијен, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде нематеријалне штете солидарно са Ловачким удружењем „Војвода Милан Обреновић“ са седиштем у Горњем Милановцу исплати: на име претрпљених физичких болова износ од 450.000,00 динара, на име претрпљеног страха износ од 340.000,00 динара и на име претрпљених душевних болова због умањења животне активности износи 500.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 10.01.2020. године до исплате и на име накнаде материјалне штете на возилу износ од 152.032,90 динара са законском затезном каматом од 10.01.2020. године до исплате и обавезан је тужилац да туженом на име трошкова поступка исплати 86.340,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23), Врховни суд је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на које ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 11.12.2017. године у 23,55 часова у месту Заграђе, на деоници пута Угриновци-Буђин гроб догодила се саобраћајна незгода у којој је учествовало путничко возило регистарске ознаке ... осигурано код „Generali osiguranje Srbija“ по полиси која важи од 24.09.2017. године до 24.09.2018. године, којим возилом је управљао тужилац и који је у овој саобраћајној незгоди задобио тешке телесне повреде. Услед задобијених повреда тужилац је трпео физичке болове и страх, а код тужиоца је умањење животне активности 20%. Из записника о увиђају саобраћајне незгоде ПУ Чачак од 09.01.2018. године следи да су на путничком возилу оштећени предњи браник, оба крила, поклопац мотора, предње ветробранско стакло, кров и оба врата, да је возило померано са лица места и да трагова незгоде није било.

Из исказа тужиоца саслушаног у својству парничне странке утврђено је да је тужилац управљао својим возилом када су у месту Заграђе након што је изашао из једне кривине, срне изашле на пут, једна за другом у групи, иако на том делу не постоји саобраћајни знак „дивљач на путу“. Из исказа сведока ББ и ВВ утврђено је да су сведоци угледали срне које су изашле на пут са њихове леве стране и то испред возила тужиоца, да је тужилац да би избегао контакт са њима скренуо улево, изгубио контролу и слетео са пута. Из исказа сведока ГГ, управника ловишта утврђено је да је место Заграђе ловиште у оквиру ловишта Таково, да за возила која се крећу из правца Београда ка Руднику постоји саобраћајни знак „дивљач на путу“ који се налази на уласку у Општину Горњи Милановац и то у месту Угриновци, а за возила која се крећу ка Београду такав знак се налази у месту Неваде где се завршава градска зона. Из налаза и мишљења судског вештака машинске струке утврђено је да је вредност тужиочевог возила износила 217.189,60 динара, да је вредност спашених делова 65.156,70 динара, а да је висина тоталне штете на дан израде налаза и мишљења 152.032,90 динара. Из налаза и мишљења судског вештака саобраћајне струке произлази да на лицу места ове саобраћајне незгоде нема постављених саобраћајних знакова који су релевантни за исту, за Ловачко удружење „Војвода Милан Обреновић“ подносило захтеве за постављање знака I-18 „дивљач на путу“ 2010, 2013, 2018, 2019 и 2020. године, те да знак „дивљач на путу“ који је фотографисан и приложен у списима предмета није постављен у складу са позитивним прописима, да је исти био закачен за таблу која означава насељено место, а да је након фотографисања уклоњен. Из налаза и мишљења овог судског вештака следи да би само постојање знака на лицу места утицало на допринос тужиоца настанку штете, те да у вожњи тужиоца нема доприноса настанку штете на возилу и повреда које је тужилац претрпео.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 15. став 1. и став 2, члана 14, члана 58. став 1. тачка 8. и члана 63. став 1. Закона о јавним путевима, члана 22. став 1. Правилника о саобраћајној сигнализацији и члана 4. став 1. тачка 34. и члана 87. Закона о дивљачи и ловству закључио да постоји узрочно последична веза између пропуста туженог, као управљача државног пута и наступања предметне саобраћајне незгоде, која се огледа у неадекватном одржавању

наведеног пута, јер је на страни туженог постојала законска обавеза да обезбеди несметано и безбедно обављање саобраћаја на путу, а између осталог и постављањем одговарајуће саобраћајне сигнализације – саобраћајног знака „дивљач на путу“ којим би возачи били упозорени да наилазе на део пута на коме постоји опасност од преласка дивљачи. Прихватајући налаз и мишљење судског вештака саобраћајне струке, како у погледу узрока настанка саобраћајне незгоде, тако и у погледу непостојања доприноса тужиоца настанку штете, првостепени суд је закључио да тужени није обезбедио несметано и безбедно одвијање саобраћаја на деоници пута на коме се десила саобраћајна незгода тако што би постављањем саобраћајног знака „дивљач на путу“ учесници у саобраћају били благовремено упозорени на опасност да може доћи до преласка дивљачи, па како је наилазак срна и њихово прелажење преко коловоза проузроковало штету за тужиоца, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете а у потпуности захтев за накнаду материјалне штете, па је применом члана 172, 183. став 1. и став 4. Закона о облигационим односима обавезао туженог да солидарно са Ловачким удружењима „Војвода Милан Обреновић“ тужиоцу накнади материјалну и нематеријалну штету.

Одлучујући о жалби туженог, другостепени суд је закључио да је првостепени суд на потпуно и правилно утврдио чињенично стање погрешно применио материјално право када је усвојио тужбени захтев тужиоца због чега је преиначио првостепену пресуду и одбио захтеве тужиоца, као неосноване. Другостепени суд је сматрао да не постоји узрочно последична веза између настале штете и пропуштања туженог у обављању радова на одржавању јавног пута, јер да би постојала обавеза туженог у смислу члана 15. став 1. и 2, члана 58. став 1. тачка 8. и члана 63. став 1. Закона о јавним путевима, члана 157. став 1. Закона о безбедности саобраћаја на путевима и члана 5. Правилника о саобраћајној сигнализацији, нужно је да је саобраћајни знак евидентиран у Катастру саобраћајне сигнализације, односно да му је саобраћајни знак предат на одржавање. С обзиром на то да се Ловачко удружење „Војвода Милан Обреновић“ обраћало захтевима туженом за давање услова за постављање саобраћајног знака, на које захтеве је тужени одговорио да је сагласан, да је с тим у вези било потребно да подносилац захтева достави саобраћајни пројекат, па како је у поступку који је претходио доношењу првостепене одлуке на несумњив начин утврђено да знак „дивљач на путу“ није био постављен у складу са прописима на деоници пута где се догодила саобраћајна незгода, и како обавеза туженог у погледу одржавања наведеног саобраћајног знака наступа након предаје саобраћајне сигнализације од стране органа које је поднело захтев, да не постоји пропуст на страни туженог, а с тим у вези и обавеза да тужиоцу солидарно са ловачким удружењем накнади предметну материјалну и нематеријалну штету.

По оцени Врховног суда, основно се ревизијом тужиоца указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право, због чега је чињенично стање непотпуно утврђено.

Чланом 87. Закона о дивљачи и ловству („Службени гласник РС“ бр. 18/2010), прописано је да је корисник ловишта, власник и корисник земљишта, вода и шума на којима се ловиште налази, као и власник и корисник површина ван ловишта на којима се дивљач налази, дужан да предузима све неопходне мере ради спречавања штете коју дивљач може починити људима или имовини.

Чланом 3. тачка 6. Правилника о мерама за спречавање штете од дивљачи, штете на дивљачи и поступку и начину утврђивања штете („Службени гласник РС“, бр. 2/2012), прописано је да се у ловишту предузимају мере за спречавање штете од дивљачи и то подношењем захтева управљачу пута за постављање саобраћајних знакова ограничења брзине кретања и „дивљач на путу“ на свим јавним саобраћајницама на којима постоји могућност настанка штете од дивљачи у ловишту, на површинама ван ловишта, као и на неловним површинама, ради спречавања штете од дивљачи на возилу. Чланом 5. тачка 12. истог Правилника прописано је да се у ловишту предузимају мере за спречавање штете на дивљачи и то подношењем захтева управљачу пута за постављање саобраћајних знакова ограничења брзине кретања и „дивљач на путу“ на свим јавним саобраћајницама на којима постоји могућност настанка штете на дивљачи у ловишту, на површинама ван ловишта, као и на површинама које представљају неловне површине, ради спречавања штете на дивљачи од возила.

Чланом 15. став 1. Закона о јавним путевима, који се примењивао у време када се догодила саобраћајна незгода, прописано је да је управљач јавног пута дужан да обезбеди трајно, непрекидно и квалитетно одржавање и заштиту јавног пута и да обезбеди несметано и безбедно одвијање саобраћаја на њему, ставом 2. да управљач јавног пута одговара за штету која настане корисницима јавног пута, због пропуштања благовременог обављања појединих радова на редовном одржавању јавног пута, прописаних овим законом, односно због извођења тих радова супротно прописаним техничким условима и начину њиховог извођења. Чланом 14. истог закона прописано је која су овлашћења поверена управљачу јавног предузећа. Чланом 58. став 1. тачка 8. истог закона прописано је да су радови на редовном одржавању јавног пута нарочито између осталог и постављање, замењивање, допуњавање и обнављање саобраћајне сигнализације. Чланом 63. став 1. истог закона прописано је да јавно предузеће одржава коловозну конструкцију и саобраћајну сигнализацију осим светлосних саобраћајних знакова, на делу државног пута који пролази кроз насеље, као саставни део државног пута у ширини коловоза тог пута ван насеља.

Из напред наведених одредби следи да у складу са чланом 87. Закона о дивљачи и ловству, као и у складу са чланом 3. тачка 6. и чланом 5. тачка 12. Правилника о мерама за спречавање штете од дивљачи, штете на дивљачи и поступку и начину утврђивања штете, као и у складу са законским одредбама које регулишу безбедност саобраћаја, односно Законом о безбедности саобраћаја на путевима корисници ловишта су у обавези да укажу управљачу пута на којим путним правцима и државним путевима првог и другог реда, као и локалним путевима на којима је управљач орган локалне самоуправе, је могуће наилажење на дивљач која може бити претња на безбедност саобраћаја, имовину и здравље људи. Према томе, корисник ловишта је једино дужан да обавести управљача пута о неопходности постављања саобраћајне сигнализације, уз навођење путних праваца на којима је то потребно учинити, као и навођење дужине деонице на којој постоји опасност од саобраћајне незгоде са учешћем дивљачи. Стога корисник ловишта није дужан да изради пројектну документацију, нити је дужан да купује и одржава саобраћајне знакове, већ је то у надлжности и обавези управљача јавног пута, која произлази из његове законске обавезе и одговорности, а у складу са Законом о јавним путевима. Тужени је управљач јавног пута на коме се догодила саобраћајна незгода из чега произлази обавеза туженог да обезбеди трајно, непрекидно и квалитетно одржавање и заштиту пута у циљу

несметаног и безбедног одвијања саобраћаја на њему и одговара за штету која настане корисницима пута због пропуштања благовременог обављања радова на одржавању и заштити пута. Пропуст управљача пута да изврши законску обавезу постављања одговарајуће саобраћајне сигнализације успоставља солидарну одговорност тог правног лица и ловачког удружења за насталу штету, у складу са чланом 177. став 4. Закона о облигационим односима. У случају постојања солидарне одговорности за штету, оштећени може захтевати накнаду штете од сваког солидарног дужника.

Стога се не може прихватити као правилан закључак другостепеног суда да тужени није у обавези да тужиоцу солидарно са ловачким удружењем накнади штету. С обзиром на то да је другостепени суд због погрешне примене материјалног права пропустио да цени да ли је пропуст туженог, као управљача пута да на делу пута у близини ловишта постави одговарајућу саобраћајну сигнализацију искључиви узрок настанка штете, или постоји допринос тужиоца настанку штете, другостепена пресуда је укинута, како би другостепени суд у поновном поступку то утврдио.

Са напред наведених разлога, одлука другостепеног суда је укинута, а укинута је и одлука о трошковима поступка, јер зависи од исхода поступка у смислу члана 163. став 4. ЗПП.

У поновном поступку потребно је да другостепени суд утврди да ли је пропуст туженог, као управљача пута да на делу пута у близини ловишта постави одговарајућу саобраћајну сигнализацију искључиви узрок настанка штете, или пак постоји допринос тужиоца настанку штете, да би потом имао могућност да правилном применом материјалног права, донесе нову и закониту одлуку.

На основу изложеног, Врховни суд је одлуку као у изреци донео применом члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић